

Community-up samenwerken aan gezondheid in de wijk

En verder

Introductie	4
Tijdslijn en context	4
Werkgebieden	6
Uitgangspunten van onze aanpak	8
Werkwijze	9
Impact	19
Vooruitkijkend	20

WIJKPREVENTIEAANPAK IN BEELD

Draagvlak voor
community-up
werken

Vertrouwen
in de overheid

INITIATIEVEN

Verbeteren
financiële gezondheid

Versterking samenwerking
rondom ouder en kind

Bewegen in
openbare ruimte

Laagdrempelige
ondersteuning
mentale gezondheid

COMMUNITY - UP SAMENW

Gezondheid
als gezamenlijke
verantwoordelijkheid

Ongelijk investeren
in gelijke kansen

Uitvoering
en beleid

Sensitief en inclusief

0 100 JAAR

GEZONDHEID
VOOR
IEDEREEN

WIJ
WERKEN
AAN:

GEZONDE
LEEFSTIJL

GEZOND
OPGROEIEN

BESTAANS-
ZEKERHEID EN
GELIJKE KANS
OP GEZONDHEID

MENTALE
GEZONDHEID

GEZONDE
LEEFOMGEVING

Positieve
Gezondheid

Voorlichtingen

Impact maken met
rimpeleffecten

Gezondheid en
vrouwennetwerken

GEZOND &
GELUKKIG
DEN HAAG

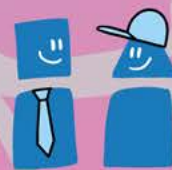
HAAGSE
PREVENTIE
AANPAK

Gezonde activiteiten op
ontmoetingsplekken

WERKEN AAN GEZONDHEID IN DE WIJK

Verbinding formele
& informele netwerk

Domeinoverstijgend

Regie in
de wijk

Gelijkwaardige
samenwerking

Samen leren en doen

Introductie Eind 2023 deden wij onze intrede in acht stadsdelen en wijken van Den Haag. Nu anderhalf jaar later blikken wij in dit verslag terug op deze eerste periode Wijkpreventieaanpak.

Om goed te kunnen landen stonden de eerste maanden in het teken van ontdekken en ontmoeten in de wijken en het eigen maken van community-up werken. Inmiddels zijn we anderhalf jaar verder en hebben we onze weg weten te vinden in de netwerken.

Tijdslijn en context

De Wijkpreventieaanpak is tussen 2021- 2023 als pilot ontwikkeld binnen Gezond en Gelukkig Den Haag (GGDH), mede op initiatief van GGD Haaglanden en gefinancierd via de subsidieregeling Preventiecoalities van het ministerie van VWS. De pilot van de Wijkpreventieaanpak was gericht op **Moerwijk** en **Laak**. Vanaf oktober 2023 maakt de Wijkpreventieaanpak deel uit van de Haagse Preventieaanpak (HPA) en wordt deze nu in acht wijken uitgevoerd door GGD Haaglanden.

Doelen Haagse Preventieaanpak:
Gezondheidsachterstanden verkleinen en druk op de jeugdhulp verminderen,
In relatie met bestaanszekerheid en kansengelijkheid

Ontwikkeling Wijkpreventieaanpak

Samen met bewoners, professionals en sleutelpersonen werken we in de wijk aan gezondheid voor iedereen!

Vanaf oktober 2023:
Onderdeel van de Haagse Preventieaanpak (HPA),
uitbreiding naar
8 wijken.

April 2024:
**Opdracht Wijkpreventie-
aanpak in het uitvoeringsplan
HPA vastgesteld in het college.**

2023

2024

2025

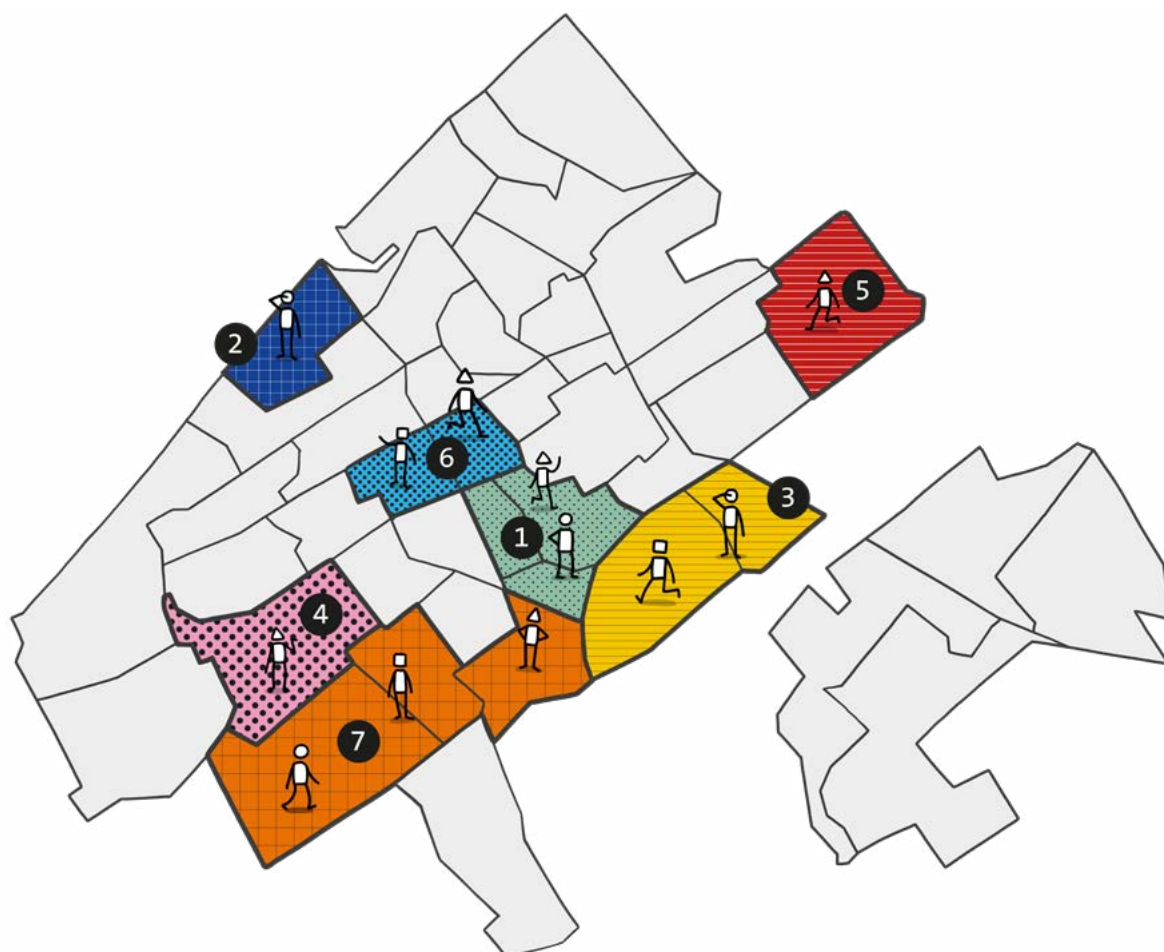
2026

Andere relevante ontwikkelingen bij de start:
Fijnmazig werken in coronatijd: behoefte aan actieve contacten in de netwerken in de wijken.

2024-2026:
GGD Haaglanden evalueert Wijkpreventieaanpak
in samenwerking met LUMC/ Health Campus.

Najaar 2024:
Stedelijk Leernetwerk Wijkpreventie
ism HPA en Stadsdelen en Wijken.

Werkgebieden

LEGENDA WIJKEN

1	Transvaal en Schilderswijk	5	Mariahoeve
2	Duindorp	6	Regentesse-Valkenboskwartier
3	Laak	7	Zuidwest
4	Loosduinen		

Samenwerking als sleutel

Samenwerking met bewoners en professionals in de wijken is de sleutel van onze aanpak. We werken samen met bewonersinitiatieven, sleutelpersonen en vele partners in de wijk en de stad. Zo werken we intensief samen met de stadsdelen door aan te sluiten op intensiveringsgebieden, actieplannen en wijkagenda's. Met de stadsdelen stemmen we zowel op inhoud als financieel af. Daarnaast werken we nauw samen met beleidscollega's en opgavemanagers van OCW (o.a. Volksgezondheid, WMO, Jeugd en Onderwijs) en gebiedsregisseurs van SZW en DSO. Met welzijn werken we zowel op management- en uitvoeringsniveau samen.

Met Hadoks en Reos richten we ons in de wijken op de netwerksamenwerking tussen het medisch en sociaal domein. In deze netwerken werken we samen met sleutelpersonen, bewoners en zorgpartners, zoals huisartsen, apotheken, thuiszorg, scholen, CJG, GGZ, Wmo en sportpartners (formeel en informeel netwerk).

In Zuidwest werken we domeinoverstijgend samen in het Nationaal Programma Zuidwest (NPZW).

“Mooi om te zien hoe GGD Haaglanden samen met Stadsdeel en Welzijn een gezamenlijke weg bewandelt om invulling te geven aan de eigen opgave en daarmee een mooie bijdrage levert aan gezondheid en welzijn in **Transvaal**.”

MIGUEL SERTON,
WIJKMANAGER **TRANSVAAL**

“Bij het werken aan gezonde wijken versterken we professionals en bewoners en brengen we hen in beweging. GGD Haaglanden, Hadoks en Reos hebben een aanjagende, verbindende en coördinerende rol en trekken hierin samen op met verschillende partijen in de wijk. Vanuit de eigen expertise hebben we soms net een ander uitgangspunt, waarin we elkaar versterken en aanvullen.”

JANTINE WILSCHUT,
ADVISEUR REOS

“Ook de huisartsenzorg stuurt meer richting preventie, positieve gezondheid en gezonde leefstijl, en dat is ook een gemene deler van Hadoks, Reos en de Wijkpreventieaanpak van GGD Haaglanden.”

RUDY VAN LOON,
WIJKCOÖRDINATOR HADOKS

Uitgangspunten van onze aanpak

Positieve gezondheid

De Wijkpreventieaanpak kijkt naar gezondheid in brede zin. Gezondheid gaat niet alleen om je lichamelijk goed voelen, maar ook om sociale contacten, veerkracht, zingeving en plezier hebben. We leggen de nadruk op het vermogen van mensen om bij te dragen aan hun eigen gezondheid, in plaats van te focussen op beperkingen. Dit helpt mensen om meer regie te nemen over hun eigen gezondheid.

Ongelijk investeren voor gelijke kansen

Net als de Haagse Preventieaanpak, waar wij onderdeel van zijn, werken we in wijken en buurten waar de gezondheidsachterstanden van inwoners groter zijn dan het gemiddelde van Den Haag. Het vergroten van bestaanszekerheid en kansengelijkheid speelt hierbij een belangrijke rol.

Over levensfasen heen

De Wijkpreventieaanpak richt zich op de gezondheid van zowel jong als oud. Waarbij thema's soms specifiek toegespitst worden op bepaalde levensfasen (zoals peuters, jongeren of ouderen) en doelgroepen (zoals vrouwen, gezinnen, inwoners met chronische ziekten of -verslavingsachtergrond).

Gezondheid als gezamenlijke verantwoordelijkheid

Gezondheid wordt voor een groot deel beïnvloed door factoren buiten de directe gezondheidszorg en -beleid, zoals inkomen, onderwijs, leefomgeving en sociale omstandigheden. Daarom beschouwen wij gezondheid niet als een losstaand doel, maar als een gedeelde verantwoordelijkheid vanuit alle beleidsterreinen. De Wijkpreventieaanpak draagt actief bij aan andere beleidsdoelen en werkt daarbij nauw samen met partners uit verschillende beleidsterreinen om gezamenlijk te bouwen aan een gezondere samenleving.

Van individuele naar collectieve oplossingen

De Wijkpreventieaanpak richt zich op collectieve preventie en maakt daarbij gebruik van de kracht en samenredzaamheid van gemeenschappen in de wijk.

Werkwijze

We werken community-up. Ons belangrijkste vertrekpunt zijn de behoeften van bewoners in de wijk. De leefwereld en ervaringen van de wijk bepalen onze prioriteiten en aanpak. Bij vraagstukken worden zowel kennis en ervaring van bewoners als expertise van professionals ingezet. We passen ons aan het ritme en de dynamiek van de wijk, zodat de regie in de wijk blijft. Het is een ontwerpende aanpak: door voortdurend in gesprek te zijn en samen te reflecteren kunnen we in elke fase aanpassingen doorvoeren.

“De Wijkpreventieaanpak is een mooie uitwerking van het community-up werken in Den Haag. GGDH sluit via Wijkpreventieaanpak aan bij de ideeën, wensen en behoeften van inwoners in wijken waar veel mensen met gezondheidsachterstanden wonen.”

CARLIJN RITZEN, PROGRAMMAMANAGER
GEZOND EN GELUKKIG DEN HAAG (GGDH)

Netwerksamenwerking

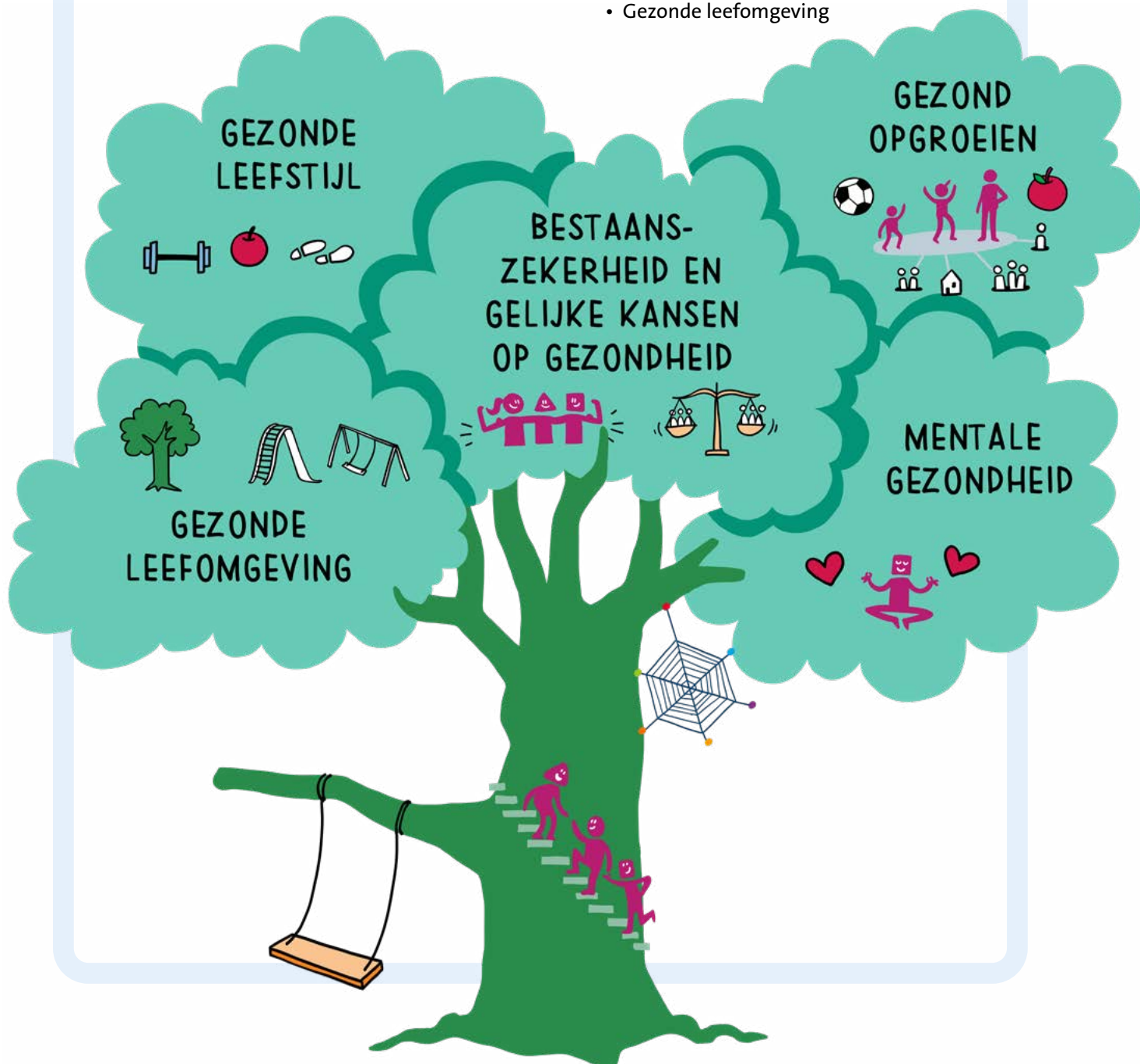
We erkennen de kracht van bestaande netwerken en zetten in op het versterken van de netwerksamenwerking in de wijken. We investeren in vertrouwen en relaties, luisteren zonder oordeel en gebruiken deze basis om (informele en formele) netwerken met elkaar te verbinden. We betrekken de expertises van zowel informele als formele netwerken en zetten deze in om tot een gedragen aanpak te komen. Ook de uitvoering vindt plaats in samenwerking met bewoners, sleutelpersonen, organisaties en beleidscollega's binnen de gemeente. Onze bijdrage aan de netwerksamenwerking varieert van procesbegeleider en verbinder tot het aanjagen van initiatieven.

Thema's waaraan wij werken

De Wijkpreventieaanpak werkt aan gezondheid in brede zin. We zien in verschillende wijken vijf overstijgende gezondheidsthema's voorbijkomen; deze vormen de basis voor de initiatieven waar wij aan werken:

- Gezond opgroeien
- Gezonde leefstijl
- Mentale gezondheid
- Bestaanszekerheid en gelijke kansen op gezondheid
- Gezonde leefomgeving

De Wijkpreventieaanpak werkt samen met bewoners en professionals aan concrete initiatieven om vroegtijdig meer ouders en kinderen te bereiken en de samenwerking en het netwerk rondom ouder en kind te versterken. We ondersteunen partners, zoals peuterconsulenten, JGZ-vaccinatievoorlichters en brugfunctionarissen, in het vinden van hun weg in de (in)formele netwerken van de wijk en denken actief mee over manieren om community-up te werken. Voor veel ouders is verbetering van de omgeving waar kinderen en jongeren opgroeien een belangrijk thema. Daarom werken we met hen aan initiatieven om spelen en ontmoeten te bevorderen.

ESEN PAMAY, PEUTERCONSULENT

“De Wijkpreventieaanpak investeert in vertrouwen en creëert een veilige omgeving voor moeders in de wijk, waardoor we als professionals beter kunnen aansluiten bij de leefwereld van ouders.”

Basisscholen Zuidwest

In de wijken zien we dat een groeiende groep kinderen met een achterstand start op de basisschool. In samenwerking met de community builder en beleidscollega's in Zuidwest organiseren we regelmatig overleg met de scholen. Een belangrijke behoefte die hierin naar voren komt is de wens van scholen om laagdrempelige ondersteuning te bieden aan kinderen en ouders. We werken samen om daar passende en nieuwe initiatieven voor te ontwikkelen, zoals de financiering en borging voor een experiment met vaste hulpverleners in de kleuterklassen.

Andere initiatieven in de wijken:

Peutercafé Mini & Maxi in Moerwijk is een laagdrempelige en veilige plek in de wijk waar peuters en hun ouders samen kunnen spelen, leren en ontwikkelen. We ondersteunen dit bewonersinitiatief door de juiste professionals en expertise te koppelen aan de initiatiefnemers en continue te sturen op het behouden van regie in de wijk.

We ondersteunen het netwerk van basisscholen in Regentesse-Valkenboskwartier, o.a. door in samenwerking met de bibliotheek extra huiswerkbegeleiding te organiseren voor leerlingen van groep 5 t/m 8. Dit pilotproject fungeert als vliegwiel om samenwerking tot stand te brengen.

FATIMA BOUHALHOUL, HOOFD BIBLIOTHEEK

“De Wijkpreventieaanpak van GGD Haaglanden is geen onbekende samenwerkingspartner van de bibliotheek in Segbroek. We hebben hetzelfde doel: de ontwikkeling van kinderen op een positieve manier bevorderen en achterstanden op het gebied van o.a. gezondheid en lezen verkleinen.”

We ondersteunen basisscholen in Centrum door de juiste expertise in te schakelen op specifieke gezondheidsthema's, waaronder gezonde voeding, smartphonegebruik en vuurwerkveiligheid. Hiervoor werken we samen met andere programma's binnen GGD Haaglanden, zoals de Haagse Aanpak Gezond Gewicht (HAGG), Haagse Kansrijke Start (HKS) en Gezonde School.

In Schilderswijk en Transvaal werken we samen met het stadsdeel, jongerenwerk en de buurtsportcoach om het laagdrempelige sportaanbod voor jongeren te versterken. Door middel van sport verbinden we met jongerengroepen in de wijk, wat leidt tot samenwerking op andere gezondheidsgebieden, zoals gezonde voeding en middelengebruik.

Samen met bewoners en professionals werken we preventief aan het bevorderen van een gezonde leefstijl. Dit doen we door aan te sluiten bij bestaande groepen in de wijk, en op basis van hun behoeften, het gesprek aan te gaan over gezondheidsthema's. Dit kan onder andere via beweegactiviteiten, gezonde buurttafels, laagdrempelige informele ondersteuning en themabijeenkomsten. Doordat we aanwezig zijn in de wijk en regelmatig contact hebben met bewonersgroepen, raken we ook in gesprek over beladen onderwerpen, zoals mentale gezondheid en huiselijk geweld. Door de nadruk te leggen op de energie en ervaring van bewoners in de groep, zien we vaak dat zij zelf het initiatief nemen, bijvoorbeeld door een wandelgroep te starten of gezondheidsambassadeur te worden.

Zorgkamer Zuidwest

De Zorgkamer Zuidwest is een bewonersinitiatief dat zich richt op 55-plussers, met bijzondere aandacht voor kwetsbare mensen uit de omliggende wijken. In de Zorgkamer kunnen zij terecht voor gezondheidsmetingen, gesprekken en ondersteuning op het gebied van gezondheid, eenzaamheid en weerbaarheid. Er wordt samengewerkt met de buurtmoeders Gaarde/Dreven, de Hartstichting en lokale zorgprofessionals. De Wijkpreventieaanpak ondersteunt de initiatiefnemers bij het versterken van de samenwerking met partners en het borgen van het initiatief.

INITIATIEFNEMER ZOR GKAMER ZUIDWEST

“De Wijkpreventieaanpak biedt een luis-terend oor, een adequate aanpak en geeft daar waar nodig ondersteuning.”

Andere initiatieven in de wijken:

Samen met Breaking Bread, een initiatief vanuit Cities for Better Health, en Sugar House Studios organiseren we leefstijlbijeenkomsten voor de deelnemers aan de wandelgroepen van Stichting Vitaal Segbroek in Regentesse-Valkenboskwartier.

Tijdens de jaarlijkse wijkfeesten in Laak coördineren we een gezondheidskraam waar bewoners gezondheidsmetingen kunnen laten uitvoeren en advies en informatie ontvangen over gezondheid en leefstijl.

In Loosduinen werken we samen met OCW Sport, het stadsdeelkantoor en Reos aan het versterken van positieve gezondheid. Door gezamenlijk de verschillende doelgroepen in kaart te brengen, hebben we een duidelijker beeld van wie we actief willen betrekken bij de bijeenkomsten over positieve gezondheid.

Bij de ontmoetingsplekken in Zuidwest ondersteunen we verschillende gezonde activiteiten. We zetten bijvoorbeeld diëtisten in voor advies over gezonde voeding en bewegen en ondersteunen de groepsconsulten over gezondheid.

MINA VAN BUURTKAMER STERRENHOEK

“De Wijkpreventieaanpak beschikt over een krachtig netwerk, waardoor vragen snel en adequaat opgepakt worden.”

In Bouwlust en Vrederust heeft de Wijkpreventieaanpak het RIVM ondersteund om in contact te komen met ontmoetingsplekken voor vrouwen, met als doel de drempels voor preventieve baarmoederhalsscreening te verlagen.

Mentale gezondheid

Mentale gezondheid speelt in alle wijken een belangrijke rol. Relatief veel mensen hebben door verschillende factoren te maken met mentale problemen. We merken dat bewoners het lastig vinden om over deze problemen te praten en moeite hebben om de juiste hulp en ondersteuning in de wijk te vinden. Daarom faciliteren wij het gesprek over mentale gezondheid door laagdrempelige bijeenkomsten en gesprekken te organiseren. We versterken de informele netwerken door vrijwilligers en sleutelpersonen te ondersteunen bij het herkennen en omgaan met mentale gezondheidsproblemen. Daarnaast leggen we verbindingen tussen informele en formele netwerken rondom mentale gezondheid, zodat bewoners hun weg weten te vinden naar professionele hulp.

De Verbinders in Moerwijk

De Verbinders vormen een multidisciplinair team dat laagdrempelige ondersteuning biedt aan bewoners in Moerwijk met mentale gezondheidsvragen, met name aan degenen die moeite hebben om toegang te krijgen tot hulp of bij wie de hulpverlening vastloopt. Het team biedt structurele ondersteuning aan sleutelpersonen en het informele netwerk door hun laagdrempelige aanwezigheid in de wijk en constante investering in de samenwerking en het vertrouwen. Door de korte lijnen met professionals in het formele netwerk worden bewoners bereikt die anders buiten het zicht van zorg- en hulpverleners zouden blijven. De Wijkpreventieaanpak fungeert als ondersteuner en coördineert de samenwerking tussen de betrokken organisaties, waarbij de ervaringen van bewo-

ners centraal staan. In de regiegroep van Gezond en Gelukkig Den Haag worden de ervaringen en vraagstukken rondom de borging van deze samenwerking besproken.

Andere initiatieven in de wijken:

We ondersteunen het bewonersinitiatief voor dagbesteding Gewoon Sociaal in Moerwijk en Bouwlust en Vrederust voor wijkbewoners met GGZ-of verslavingsachtergrond en dakloosheid. In samenwerking met de beleidscollega's leggen we verbindingen voor financiering, werken we aan organisatie- en borgingsvraagstukken en schakelen we expertise in.

We faciliteren de wekelijkse laagdrempelige aanwezigheid en bereikbaarheid van een zorgprofessional van HWW Zorg in activiteitencentrum De Stiel in Laak voor ondersteuning op het gebied van gezondheid en welzijn en begeleiding bij medische vragen. We onderzoeken het preventieve effect hiervan op kwetsbare bewoners van de seniorencomplexen aan de Stieltjesstraat.

In samenwerking met de Buurtvaders in Transvaal en een arts die goed aansluit bij de leefwereld van de doelgroep, organiseren we bijeenkomsten over mentale gezondheid. De arts benadert dit thema vanuit een bredere blik, waarbij de behoeften en ervaringen in de groep centraal staan voor de inhoud van de bijeenkomsten.

Vrijwilligers van het Vrouwenbuurtlab in Laak hebben een training gevolgd van Kompasie. De training biedt handvatten om buurtgenoten die hiermee te maken hebben, op een passende en ondersteunende manier te helpen.

Bestaanszekerheid en gelijke kansen op gezondheid

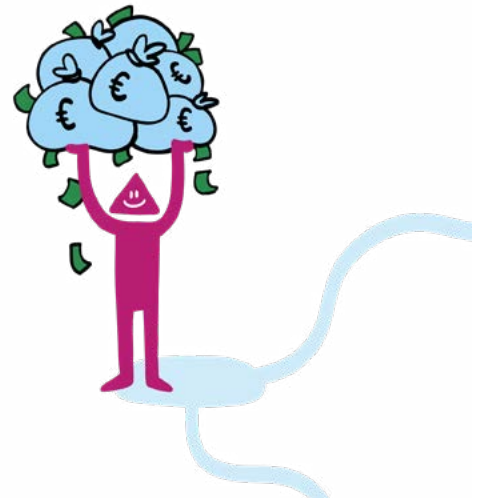
Gelijke kansen op gezondheid beginnen bij een stevige basis. We merken dat veel bewoners onder druk staan in hun dagelijks leven. Ze ervaren armoede en obstakels zoals taalbarrières, en weten vaak niet goed de weg te vinden naar passende hulp en ondersteuning. Uit gesprekken in de wijk blijkt dat geldzorgen en het ontbreken van een sociaal netwerk een belangrijke rol spelen in hoe mensen hun gezondheid ervaren. Daarom zetten we ons in de wijken, samen met verschillende bewonersgroepen en partners, in voor het versterken van bestaanszekerheid en gezondheidsvaardigheden – als belangrijke stap richting meer gelijke kansen op gezondheid.

Gezonde vrouwennetwerk ‘Vrouwen van **Transvaal**’
In samenwerking met vrouwen uit **Transvaal** en organisaties pakken we gezondheidsvraagstukken op. De kerngroep ‘Vrouwen van **Transvaal**’ is de drijvende kracht achter het netwerk en komt wekelijks bij elkaar om initiatieven te organiseren. We sluiten aan bij de behoeften en leefwereld van vrouwen en leggen de focus op zelfregie, ervaring en talenten die de vrouwen hebben om de bestaanszekerheid en gezondheid te versterken. Wanneer daar behoefte aan is, schakelen we professionals in, zoals een verloskundige, arts of psycholoog.

VROUW UIT DE KERNGROEP

“Dankzij de ‘Vrouwen van **Transvaal**’ leer ik weer leven, ik kijk ernaar uit om met de vrouwen samen te werken en mijzelf te ontwikkelen. Mijn mentale gezondheid is erop vooruitgegaan sinds ik actief mee doe.”

Verbeteren financiële gezondheid **Laak**

In **Laak** is een gezamenlijke beweging gestart rondom het thema Gezondheid & Armoede. Bewoners, ondernemers, ervaringsdeskundigen, professionals uit het medisch en sociaal domein, de gemeente, de wijkgerichte aanpak armoede **Laak** en het wijkpreventieteam gezondheid van GGD Haaglanden werken hierin samen. Door middel van bijeenkomsten bouwen we aan een sterk netwerk waarin kennis en ervaringen worden gedeeld, en formele en informele hulpverlening met elkaar verbonden zijn. Samen met de betrokken organisaties en initiatieven organiseren we concrete activiteiten om inwoners in kwetsbare situaties in beeld te krijgen en hen met de juiste ondersteuning vanuit het netwerk verder te helpen.

LISE RIETVELD, ACCOUNTMANAGER FINANCIËLE
HULPVERLENING GEMEENTE DEN HAAG

“De samenwerking tussen gezondheid en financiën is noodzakelijk voor een goede basis.”

Andere initiatieven in de wijken:

Moerwijk Moeders ondersteunt vrouwen in de wijk door hen te informeren, adviseren en te versterken. Wekelijks organiseert Moerwijk Moeders bijeenkomsten rondom gezondheidsthema's zoals weerbaarheid, bewegen en opvoeding. In samenwerking met partners en de programma's HAGG en HKS van GGD Haaglanden organiseren zij activiteiten voor moeders en kinderen in de wijk.

JAMILA CHOUKOUD, MOERWIJK MOEDERS

"In de gesprekken met vrouwen gebruik ik het model van positieve gezondheid om breder te kijken dan alleen klachten of problemen. Het helpt hen om inzicht te krijgen in wat wél goed gaat en waar ze zelf invloed op hebben. Dat geeft vaak meer grip én vertrouwen om stappen te zetten."

In het Vrouwenbuurtlab in **Laak** ondersteunen en organiseren we in co-creatie de wekelijkse themabijeenkomsten van, voor en door vrouwen. Vanuit Happy Women wordt aandacht besteed aan diverse gezondheidsthema's, zoals mentale gezondheid, bestaanszekerheid en leefstijl.

EEN VROUWELIJKE INWONER

"Het bewegen bij Happy Women **Laak** ervaar ik als een heel prettig begin van de dag. Ik begin blij en met energie aan de dag en de groep. Ik maak hierdoor kennis met verschillende vormen van bewegen. Het is fijn dat er ook rekening wordt gehouden met lichamelijke beperkingen. Ik vind het motiverend om samen in een groep te sporten. Het maakt ook dat ik bewuster bezig ben met bewegen gedurende de dag. Doordat ik er meer mee bezig ben, heb ik mijn man ook meer aan het sporten gekregen."

Met het initiatief Laak Geletterd onderzoeken we wat er speelt bij verschillende bewonersgroepen in **Laak** rondom taal- en basisvaardigheden. Hiermee versterken we de beweging rondom laaggeletterdheid en bedenken we in co-creatie met bewoners, professionals en gemeente vervolgstappen om de gezondheidsvaardigheden van bewoners te vergroten en de samenredzaamheid in de wijk versterken.

Gezonde leefomgeving

De directe leefomgeving van bewoners is een belangrijk component in de ervaren gezondheid. Een groene, veilige en toegankelijke buurt zorgt voor meer ontmoeting, beweging en ontspanning. Bewoners zijn experts van hun eigen leefomgeving. Zij hebben goede en uitvoerbare ideeën over een veilige, meer toegankelijke en leefbare buitenruimte. Door hen vanaf het begin te betrekken bij het proces van (her)inrichting ontstaan oplossingen die beter aansluiten bij hun wensen en behoeften. Dit vergroot de kans op duurzaam en effectief gebruik van speel- en ontmoetingsplekken. We werken nauw samen met de afdeling Leefomgeving van GGD Haaglanden, met woningcorporaties en met collega's van de stadsdelen zoals community builders en speel- en wegbeheerders.

EEN BEWONER OVER DE BEWEEGRROUTE

“Het is niet alsof iedereen precies die route gaat lopen, maar het heeft wel bewoners geholpen om zich veiliger te voelen, want ze weten dan: ‘Ah, daar lopen meer mensen’. Daarnaast weten steeds meer bewoners elkaar ook te vinden om samen te gaan wandelen.”

Beweegroute **Bouwlust en Vrederust**

In **Bouwlust en Vrederust** hebben bewoners de wens uitgesproken om op een laagdrempelige manier te kunnen bewegen in de openbare ruimte. Als reactie hierop is een bestaande beweegroute vernieuwd en voorzien van duidelijke markeringen. De route is toegankelijk en geschikt voor uiteenlopende vormen van beweging, zoals wandelen, steppen, skeeleren, joggen of sprinten. Deze beweegroute is een basis voor verdere samenwerking met collega's van stadsdelen (zoals speel- en wegbeheer), gemeentelijke diensten (DPZ, DSO, OCW), welzijnsorganisaties, vrijwilligers en bewoners. Gezamenlijk werken we aan het ontwikkelen van nieuwe beweeginitiatieven, het verbeteren van de openbare ruimte en het verzamelen van inzichten die we kunnen inbrengen in het gemeentelijk beleid.

Ontwikkeling speeltuin Jan Vosstraat **Moerwijk**

Samen met ouders en kinderen uit **Moerwijk** en de speelbeheerder wordt gewerkt aan de realisatie van een speeltuin die uitnodigt tot beweging en ontmoeting en die bijdraagt aan een gezondere leefomgeving. Door vanuit verschillende invalshoeken samen te werken, is er niet alleen aandacht voor speelmogelijkheden, maar ook voor meer groen en ontmoeting. De gezamenlijke uitwerking – waarbij bewoners in alle fasen actief betrokken zijn – heeft waardevolle inzichten opgeleverd in hoe we met elkaar meer kunnen bereiken en hoe participatie bijdraagt aan duurzame en gedragen resultaten.

Andere initiatieven in de wijken:

Vanuit de wijktafel 'Samen in beweging in **Laak**' hebben we het Sportief Rondje **Laak** in kaart gebracht. Het doel is om deze wandel- en hardlooprouten te verbeteren door het veiliger en actueler te maken én uit te breiden richting het Schipperskwartier en de Binckhorst. De route biedt bewoners de mogelijkheid om dicht bij huis op een laagdrempelige manier te bewegen in de openbare ruimte. Daarnaast vormt het een mooie basis voor het organiseren van gezamenlijke beweegactiviteiten in de wijk.

In zowel **Laak** als **Regentesse-Valkenboskwartier** denken we actief mee over het faciliteren van gymboxxten, dit zijn containers met fitnessvoorzieningen voor in de buitenruimte. We ondersteunen de ontwikkeling en het gebruik ervan, en denken mee over het verruimen van de openstellingstijden. Samen met collega's van de stadsdelen en sportbeleid verkennen we hoe bewoners en commerciële partijen hierbij een rol kunnen spelen.

In de semi-openbare binnentuinen van **De Gaarden**, **Bouwlust** en **Vrederust** zijn we samen met woningcorporatie Haag Wonen en afdeling Leefomgeving van GGD Haaglanden een project gestart om vanuit placemaking bewoners meer te betrekken bij het opnieuw inrichten van de binnentuin. Door zichtbaar en benaderbaar te zijn, regelmatig activiteiten te organiseren en placetesting toe te passen is het contact met de bewoners verbeterd en hun betrokkenheid vergroot.

In Schilderswijk en Transvaal werken we samen met partners aan de gezonde leefomgeving. Aan de van Goghstraat in **Schilderswijk** werken we samen met Haag Wonen aan de ontwikkeling van een nieuwe binnentuin. In **Transvaal** werken we samen met o.a. Duurzaam Den Haag aan de vernieuwing van het Stellenboschplein. We dragen bij met onze expertise op het gebied van gezonde leefomgeving en ondersteunen het participatieproces.

Het initiatief 'De Tuinen van **Mariahoeve**' tovert in co-creatie met bewoners en basisschoolleerlingen plekken in de wijk om tot proeftuin, pluktuin of moestuin. Met de opbrengst van de tuinen worden kooklessen verzorgd en wordt samen gegeten. We faciliteren en financieren dit project.

Gezondheidsbijeenkomsten in beeld

± 300

voorlichtingen
in 2024

3.500

bewoners
bereikt

50

bijeenkomsten
met grotere
groepen
(30 p.)

250

bijeenkomsten
met kleinere
groepen
(max. 10 p.)

Veel voorkomende
thema's:

GEZONDE VOEDING & DIABETES

OPVOEDING

MENTALE GEZONDHEID

SEKSUALITEIT

BEWEGEN & VALPREVENTIE

Doelgroepen:

Jongeren, senioren,
vrouwen, mannen en
gemengde groepen

Locaties:

Gebedshuizen,
buurthuizen en scholen

Samenwerkingspartners:

Welzijnswerkers en
themadeskundigen

Voorlichtingen en bijeenkomsten door gezondheidsambassadeurs

Samen met voorlichters en vrijwillige gezondheidsambassadeurs organiseren we in heel Den Haag voorlichtingen en bijeenkomsten voor verschillende bewonersgroepen. Met de voorlichtingen en bijeenkomsten werken we aan bewustwording en vertrouwen. Ook dragen we bij aan een actievere en gezondere leefstijl en creëren we meer betrokkenheid binnen de gemeenschap. De gezondheids

ambassadeurs worden opgeleid en begeleid in de gesprekken die zij voeren over gezondheid en brengen hun eigen kennis en ervaring mee.

EEN GEZONDHEIDSAMBASSADEUR:

“We zien in de groepen dat mensen elkaar motiveren en adviseren over een gezondere leefstijl.”

Impact

We willen bijdragen aan gezondheid voor iedereen. De impact die we maken is zowel meetbaar als merkbaar. Met meetbare resultaten bedoelen we bijvoorbeeld het aantal bewoners dat we direct hebben bereikt of het aantal georganiseerde voorlichtingsbijeenkomsten.

Merkbare resultaten gaan over minder tastbare, maar minstens zo belangrijke veranderingen: het groeien van vertrouwen, bewoners die zich gehoord en gezien voelen, actief meedoen en meebeslissen, en het versterken van samenwerkingsrelaties in de wijk. Een zichtbaar voorbeeld hiervan zijn de initiatieven die door bewoners zijn gestart en die wij ondersteunen bij het opzetten en door ontwikkelen zodat zij blijvend impact kunnen maken. Denk aan initiatieven als Gewoon Sociaal, de Zorgkamer, het peutercafé Mini & Maxi, en de verschillende vrouwen-netwerken.

Naast meetbare en merkbare resultaten zien we na anderhalf jaar Wijkpreventieaanpak ook rimpeleffecten. Uit een initiatief kunnen allerlei rimpelingen (neveneffecten) voortvloeien. Deze rimpeleffecten brengen beweging op gang die, soms ongepland, bijdraagt aan meer gezondheid voor iedereen.

Zo zorgen de themabijeenkomsten ervoor dat het onderwerp gezondheid meer gaat leven in de wijk – ook bij bewoners die niet direct hebben deelgenomen. Daarnaast groeit het vertrouwen onder bewoners dat zij kunnen samenwerken met professionals op verschillende terreinen, zoals vaccineren en mentale gezondheid. We zien ook dat eerder ‘onzichtbare’ bewoners in beeld komen en actiever betrokken raken bij wat er speelt in hun wijk.

Eigenaarschap als rimpeleffect

Een belangrijk rimpeleffect is merkbaar vanuit het principe dat iedereen mede-eigenaar is. Alle fases van de ontwikkeling van een initiatief of oplossing is in samenwerking met bewoners en professionals. Door deze community-up manier van werken ontstaan in co-creatie oplossingen en initiatieven waar zowel bewoners als professionals zich eigenaar van voelen. Dit is belangrijk, want mede-eigenaarschap stimuleert betrokkenheid, initiatief en innovatie. Bovendien maken we door krachten te bundelen van één plus één drie.

Monitoring en leernetwerk

Uiteraard zijn monitoren en leren belangrijke onderdelen van ons werk. Ze geven ons inzicht in
(1) of we de juiste dingen doen en
(2) of we die dingen op de juiste manier doen.

Door actief feedback op te halen en kritisch te reflecteren op ons handelen, kunnen we onze werkwijze verbeteren en onze impact vergroten.

Om die reden leren en onderzoeken we samen met verschillende partners:

- In samenwerking met onze collega's van Epidemiologie (GGD Haaglanden) en met het LUMC/Health Campus onderzoeken we de werkwijze en de impact die we maken. Het onderzoek wordt 2026 opgeleverd.
- In het stedelijke leernetwerk, dat we samen met Stadsdelen en Wijken, de dienst OCW en de Haagse Preventieaanpak hebben opgezet, leren we van elkaar op inhoud en aanpak. Hierin is specifieke aandacht voor samenwerking met de wijk en samenwerking binnen de gemeente.

Vooruitkijkend Ook in 2025 en 2026 blijven we ons richten op het opbouwen van relaties en vertrouwen en het opdoen van ervaringen met community-up werken aan gezondheid. We zetten ons in voor het blijvend betrekken van groepen en bewoners die nu nog onvoldoende in beeld zijn. Daarbij staat het versterken van de netwerksamenwerking centraal. We werken aan de borging van initiatieven en de aansluiting op beleid in verschillende domeinen, zoals mentale gezondheid en een gezonde leefomgeving. Tot slot richten we ons op het vergroten van de impact van bestaande interventies en programma's (zoals het programma Kansrijke Start en het vaccinatieprogramma). Zo blijven we samen met wijkbewoners werken aan gezondheid voor iedereen.

Heb je ideeën, vragen of wil je meer informatie?

Mail ons via: **wijkpreventieaanpak@ggdhaaglanden.nl**

SCAN DE QR-CODE EN
BEZOEK ONZE WEBSITE

